

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 13 din 10.01.2024

Dosar nr.: 253/2023

Petiția nr.: 3030/21.04.2023

Petent:

Reclamați: Judecătoria sectorului 5, mun. București, Tribunalul București, Judecătoria Giurgiu, Administrația Națională a Penitenciarelor

Obiect: Petentul, deținut la Penitenciarul Rahova, este nemulțumit cu privire la modul de desfășurare a procesului în fața instanței de judecată, respectiv interzicerea persoanelor deținute de a participa la proces.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul procedural ales al petentului

1.

Numele, sediul părții reclamate

2. –

II. Procedura de citare

3. Având în vedere calitatea petentului de condamnat în executarea pedepsei într-un centru de detenție, procedura de citare, astfel cum este prevăzută de art. 20 alin. (4), din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, nu s-a putut realiza.

4. Prin adresa nr. 3030/18.07.2023, a fost supusă atenției petentului excepția de necompetență materială a C.N.C.D. în ceea ce privește aspectele care țin de executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate, aspecte care intră în sfera de competență a judecătorului de supraveghere a privării de libertate, în conformitate cu prevederile Legii nr. 254/2013.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

5. Petentul, deținut în Penitenciarul Rahova, reclamă prin memoriul înregistrat la C.N.C.D. cu nr. 3030/21.04.2023 tratamentul inegal al persoanelor privative de libertate în fața instanțelor de judecată, modul de desfășurare a procesului în fața instanței de judecată, respectiv interzicerea persoanelor deținute de a participa la proces.

6. Petentul consideră că persoanele private de libertate se află într-o situație de

vulnerabilitate, neavând posibilitățile necesare pentru a-și exercita drepturile legale.

7. Petentul a răspuns la excepția de vădită necompetență invocată din oficiu prin adresa nr. 6182/11.08.2023, solicitând respingerea acesteia.

Sușinerile reclamatului

-

IV. Motivele de fapt și de drept

16. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Legislația internă

Constituția României

Art. 1, alin. (4) Statul român

„Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor: legislativă, executivă și judecătorească în cadrul democrației constituționale”

Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni

Art. 4 alin. (2)

„România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.”

Egalitatea în drepturi

Art. 16

„(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.

(3) Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară. Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea acestor funcții și demnități.

(4) În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii Uniunii care îndeplinesc cerințele legii organice au dreptul de a alege și de a fi aleși în autoritățile administrației publice locale.”

Statutul judecătorilor

Art. 125

“(1) Judecătorii numiți de Președintele României sunt inamovibili, în condițiile legii.

(2) Propunerile de numire, precum și promovarea, transferarea și sancționarea judecătorilor sunt de competența Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii sale organice.

(3) Funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.”

OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată

Art. 2

„(1) Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Art. 20

(6) „Persoana interesată va prezenta fapte pe baza cărora poate fi prezumată existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament. În fața Colegiului director se poate invoca orice mijloc de probă, respectând regimul constituțional al drepturilor fundamentale, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice.”

Legislație internațională

Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Articolul 14

Interzicerea discriminării

„Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasa, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

Principiile de analiză

Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale”.

Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:

- ✓ la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**,
- ✓ la **situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.

Suntem în prezența unei posibile **discriminări directe**:

- persoană este tratată în mod nefavorabil;
- prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară;

- iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

În analiza excepțiilor invocate în prezenta cauză:

8. În fapt, Colegiul director reține că petiția, așa cum a fost formulată, relevă o situație invocată de petent, prin care acesta se consideră discriminat deoarece a fost supus unui tratament inegal în fața instanțelor de judecată, petentul apreciind că nu are posibilitatea de a-și exercita drepturile legale, fiind vulnerabil în calitate de persoană privată de libertate.

9. Colegiul director a invocat din oficiu excepția de necompetență materială a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării raportat la obiectul cauzei.

10. Luând act de plângere, astfel cum a fost formulată și, în temeiul prevederilor art. 28 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în MO nr. 348 din 6 mai 2008, Colegiul director reține că a fost invocată din oficiu excepția de necompetență a CNCD în ceea ce privește o posibilă faptă de discriminare la care a fost supus petentul privind aspectele care țin de executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate, acesta invocând o nemulțumire față de măsurile corelative înlăturării actelor de justiție respectiv, modul de desfășurare a procesului în fața instanței de judecată și interzicerea persoanelor deținute de a participa la proces, fiind evident că obiectul petiției nu este de natură să cadă sub incidența prevederilor OG nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

11. În drept, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor OG nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

12. În conformitate cu dispozițiilor art. 63 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, care prevăd: „(1) *Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției*”, Colegiul director urmează a se pronunța cu prioritate asupra excepției invocate din oficiu, în procedură.

13. De asemenea, Colegiul director reține că excepția de necompetență invocată din oficiu a fost pusă în dezbateră petentului, în conformitate cu prevederile art. 30 și următoarele din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor:

”Art. 30 (1) Excepția de vădită necompetență se pune în dezbateră petentului sau a persoanei interesate care sesizează Consiliul, pentru a-și formula punctul de vedere.”

(2) Colegiul director acordă un termen petentului sau părții interesate pentru a comunica punctul de vedere.

Art. 31 (1) Consiliul soluționează excepția de vădită necompetență după solicitarea punctului de vedere al petentului sau al părții interesate care a sesizat Consiliul.

(2) Necomunicarea punctului de vedere la termenul acordat nu împiedică soluționarea petiției.

Art. 32 Consiliul soluționează excepția de vădită necompetență prin hotărâre a Colegiului director.”

14.În considerarea incidenței obiectului petiției, în câmpul de aplicare al OG nr. 137/2000 republicată, trebuie precizat că jurisdicția exercitată de CNCD este o jurisdicție administrativ-jurisdicțională ce presupune o procedură specială, care se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile de litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare. Actul de soluționare a unui conflict corelativ dispozițiilor OG nr. 137/2000, republicată, este emis de o autoritate administrativă investită, prin lege organică, cu atribuții de jurisdicție administrativă specială (CNCD), iar actul *per se* este susceptibil de a fi atacat în contenciosul administrativ general, sub cenzura instanțelor judecătorești.

15.Caracterul administrativ jurisdicțional al actelor adoptate de Colegiul director al CNCD a fost statuat în nenumărate rânduri de instanțele de contencios administrativ (între altele decizia civilă nr. 1960/15.05.2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție). Prin Decizia nr. 1096 din 15 octombrie 2008 și ulterior Decizia nr. 444 din 31 martie 2009 și Decizia nr. 1470 din 10 noiembrie 2009, Curtea Constituțională a statuat că „CNCD este un organ administrativ cu atribuții jurisdicționale, care se bucură de independența necesară îndeplinirii actului administrativ – jurisdicțional și respectă prevederile constituționale cuprinse în art. 124 privind îmfăptuirea justiției și art. 126 alin. (5), care interzice înființarea de instanțe extraordinare”.

16.Astfel, Colegiul director se raportează la solicitările petentului de a se constata că tratamentul aplicat în cazul său este unul discriminatoriu, în prezenta speță punându-se în discuție aspectele care țin de modul de desfășurare a procesului în fața instanței de judecată, de executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate, aspecte ce nu pot face nicidecum obiectul soluționării de către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, ci ele pot fi soluționate doar în fața instanțelor de judecată, prin căile de atac permise de lege. Nemulțumirile părților dintr-un proces cu referire la modul concret de soluționare a cauzei trebuie să îmbrace forma căilor de atac, în limitele recunoscute de lege. Însuși textul constituțional din art. 129 statuează că “Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac în condițiile legii” (Constituția României). Astfel, controlul legalității hotărârilor judecătorești este asigurat în cadrul sistemului căilor de atac.

17.Totodată, se ia act de faptul că aspectele invocate în cuprinsul petiției, ce fac referire la părțile reclamate, vizează nemulțumirile petentului în raport de măsurile dispuse, aspecte care exced atribuțiilor stabilite de OG nr. 137/2000, republicată, acestea intrând în sfera de competență a judecătorului de supraveghere a privării de libertate, în conformitate cu prevederile Legii nr. 254/2013.

18.Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, ca autoritate de stat, autonomă, nu poate analiza măsurile dispuse de magistrați, nu se poate pronunța *sine qua non* asupra

aspectelor corelative înfăptuirii actelor de justiție, inclusiv a modului în care o instanță judecătorească interpretează și aplică legea în vederea soluționării cauzelor aflate pe rolul său, respectării actelor procedurale ori asupra atitudinii sau deciziilor luate de judecători în cursul unui proces. În condițiile art. 97 din Legea nr. 303/2004, republicată, orice persoană poate sesiza Consiliul Superior al Magistraturii în legătură cu activitatea sau conduita necorespunzătoare a judecătorilor și procurorilor, încălcarea obligațiilor profesionale în raporturile cu justițiabilii ori săvârșirea de către aceștia a unor abateri disciplinare. Astfel, CSM îndeplinește rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor pentru faptele prevăzute în statut (art. 44 din Legea nr. 317/2004).

19. Totodată, conform prevederilor art. 6 din Legea nr. 254/2013, în cursul procesului penal, organele judiciare care dispun cu privire la executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate, trebuie să se asigure respectarea drepturilor persoanelor condamnate și să nu îngrădească drepturile acestora decât în limitele și în condițiile prevăzute de Constituție și lege, discriminarea pe temei de rasă, naționalitate, etnie, limba religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenența politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infecție HIV/SIDA sau pentru alte temeuri de același fel, fiind interzisă în timpul executării pedepselor și a măsurilor privative de libertate.

20. Ca atare, se naște întrebarea legitimă, în ce măsură pe calea controlului jurisdicțional prevăzut de OG nr. 137/2000 republicată, CNCD poate să constate existența unor situații discriminatorii ce sunt în legătură indisolubilă cu activitatea de înfăptuire a justiției de către instanțele judecătorești, aspecte de interpretare și aplicare a legii care intră în mod cert în sfera de competență a acestora ori în soluțiile pronunțate de instanțele judecătorești.

21. Colegiul director se raportează în analiza prezentei cauze la Constituția României, prevederile art. 1, alin. 4 și art. 125 alin. 1, alin. 2 și alin. 3 care statuează că înfăptuirea justiției se face potrivit legii, dispunând că justiția este unică și imparțială, egală pentru toți, iar judecătorii sunt independenți și se supun numai legii. Aceasta face ca în activitatea de judecată, judecătorii să nu poată fi supuși niciunei directive din partea puterii legislative sau executive.

22. Este important de precizat în acest context și Decizia nr. 322/2001 (publicată în Monitorul Oficial nr. 66/2002), prin care Curtea Constituțională a reținut că: *„În deplină concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 6 pct. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (ratificată prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994) și alte tratate internaționale la care România este parte, Constituția României consacră în cap. VI, intitulat „Autoritatea judecătorească”, principiile organizării și înfăptuirii justiției în țara noastră. În conformitate cu aceste principii, în România justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege [art. 125 alin.(1)], compuse din judecători independenți care se supun numai legii [art.123 alin.(2)]. ... În scopul garantării independenței... prin Constituție a fost instituit, ca o a treia componentă a autorității judecătorești, Consiliul Superior al Magistraturii, compus în exclusivitate din magistrați ..., care are ca principală funcție asigurarea inamovibilității, a independenței și a imparțialității judecătorilor ... prin puterea de decizie în ceea ce privește promovarea în funcție și transferarea judecătorilor, precum și prin rolul de consiliu de disciplină al judecătorilor. ...”*

23. Astfel, raportându-ne la obiectul plângerii și la dispozițiile legale incidente, Colegiul Director constată că plângerea nu este de competența Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, conform atribuțiilor stabilite de OG nr. 137/2000 privind prevenirea

și sancționarea tuturor formelor de discriminare. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării nu este competent în cauză, competența aparținând judecătorului de supraveghere a privării de libertate care supraveghează și controlează asigurarea legalității în executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate, prin exercitarea atribuțiilor sale stabilite prin lege.

24. Având în vedere considerentele de mai sus, Colegiul director urmează a admite excepția de necompetență materială a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării invocată din oficiu conform art. 28-32 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor publicată în M.Of. nr. 348/06.05.2008, obiectul petiției nefiind de natură să cadă sub incidența prevederilor OG nr. 137/2000, republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20, alin.2 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admiterea excepției de necompetență materială a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării invocată din oficiu, în conformitate cu art. 28-32 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, în raport cu obiectul petiției, astfel cum este formulat;

2. Se va comunica un exemplar al hotărârii petentului.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și a Legii nr. 554/2004, a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CERASELA CLAUDIA - Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA - Membru

MOȚA MARIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA - Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

Motivat/redactat: F.L.

Data: 12.01.2024

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și a Legii 554/2004, a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

